

Z LITERATURY

VALK H.: **Metsanduslik kirjandus 1945–1958.** Literatura po lesowodstwu 1945–1958. Tartu 1960 ss. 127. Akademiya Nauk Estonskoj SSR Institut Zoologii i Botaniki.

Omawiana książka to estońska bibliografia leśna za lata 1945–1958. Obejmuje ona monografie, dysertacje, sprawozdania z posiedzeń, instrukcje, artykuły z czasopism i wybrane z gazet. Otwiera ją przedmowa (w jęz. estońskim i rosyjskim) informująca o zasięgu terytorialnym i zakresie treściowym bibliografii, oraz sposobie jej sporządzenia. Dalszą treść książki dzieli się na następujące części:

1. Skorowidz systematyczny (str. 7).
2. Właściwy spis literatury wg lat (str. 101).
3. Wykaz źródeł (str. 3).
4. Indeks autorów (str. 8).

Część 1, sporządzona według oksfordzkiego układu leśnej klasyfikacji dziesiętnej, zawiera pod nagłówkami działów głównych i niektórych poddziałów (w języku estońskim i rosyjskim), oznaczenie lat i numerów odnośnych pozycji, co umożliwia odnalezienie ich w części 2.

Część 2 to właściwa bibliografia ułożona chronologicznie wg lat, a w obrębie roku alfabetycznie, z numeracją pozycji oddzielną dla każdego roku. Ponadto w każdym roku jest nienumerowany wykaz artykułów z gazet. Tytuły w większości opisów dotyczących książek, rozpraw i artykułów w czasopismach są tłumaczone na język rosyjski (niektóre również na inne języki), ponadto podano krótkie adnotacje (objaśnienie tytułu lub treści) przeważnie w języku estońskim, czasem rosyjskim.

Część 3 zawiera wykaz wykorzystanych źródeł: bibliografii, biuletynów, czasopism i gazet.

Część 4 to indeksy autorskie — estoński i rosyjski, przy czym ten ostatni zawiera tylko nazwiska autorów prac, pisanych w języku rosyjskim.

Artykuły z gazet nie są uwzględnione w pomocniczych wykazach, ani w skorowidzu systematycznym, ani w indeksie autorskim.

Bibliografia jest dosyć szczupła, podaje bowiem łącznie około 650 pozycji w dziale właściwej literatury leśnej oraz ponad 200 pozycji artykułów z gazet, co na okres 14 lat wydaje się liczbą nieznaną, zwłaszcza w dziale 1. W dziale tym widać zresztą wyraźną tendencję wzrostu ilości pozycji, od 5 w roku 1945 do 144 w roku 1958. W jakim stopniu jest ta bibliografia kompletna i pełna, niestety, nie jestem w stanie stwierdzić. W bibliografii zaznaczono te pozycje, których autorami są pracownicy oddziału leśnego instytutu, wymienionego w tytule, który dziełko to opracował i wydał.

Przydatność bibliografii dla polskich czytelników jest dość ograniczona, jeśli jednak kogoś interesuje, co zostało napisane w Związku Radzieckim o leśnictwie estońskim, w Estonii na temat leśnictwa, a zwłaszcza dorobek naukowy leśników estońskich zgrupowanych w instytutach badawczych Akademii Nauk Estońskiej SRR — to te materiały może tam znaleźć.

Sprawę komplikuje jednak użycie języka estońskiego, znanego u nas chyba w minimalnym stopniu, a niektóre pozycje opisano wyłącznie w tym języku. Tekst w języku rosyjskim lub innym nie estońskim (w kilku przypadkach łacina) oraz streszczenie rosyjskie lub inne (niem. lub ang.) zarejestrowano dla ponad 30% prac, powtarzam jednak, że przeważającą większość pozycji w dziale właściwej literatury leśnej zaoopatrzono w tytuł w języku rosyjskim. Przypuszczam, że zdobycie tych, często regionalnych wydawnictw, byłoby w Polsce zapewne dość trudne.

Układ bibliografii jest na ogół interesujący, choć nie zawsze od razu zrozumiały (np. dwa indeksy autorskie), a przy tym absolutnie nie objaśniony, co dla użytkownika może stanowić poważną trudność. Należy też podkreślić, że układ chronologiczny w bibliografii danej dziedziny wiedzy nie grupuje, lecz rozprasza pozycje z danego okresu, co oczywiście utrudnia poszukiwania, a w tym przypadku nie jest usprawiedliwione np. długością opracowanego okresu czasu. Skorowidz systematyczny opracowany jest przejrzysto i pozwala np. na szukanie prac tylko z określonych lat. Zresztą w konkretnym przypadku tej bibliografii wady układu chronologicznego nie są tak istotne, ze względu na małą ilość omawianych pozycji.

Ogólnie jest to interesujący przykład narodowej, choć o charakterze regionalnym, bibliografii leśnej.

Bohdan Szymański